

Overzicht van de grammatica

1	Woordsoorten		3
1.1	Artikel	Marco woont in een appartement. Het appartement van Marco is op de tweede verdieping.	3
1.2	Substantief		4
1.2.1	Pluralis	In mijn klas zitten veel studenten .	5
1.2.2	Spelling van het pluralis	De huizen in mijn straat hebben allemaal dezelfde ramen .	6
1.3	Adjectief		7
1.3.1	Met of zonder -e	Die blonde jongen heeft een mooie broek aan. Zijn ogen zijn blauw .	7
1.3.2	Spelling van het adjectief + -e	Anna heeft een grote witte hond.	7
1.3.3	Vergelijken	De rode trui vind ik mooier dan de gele, maar de groene trui vind ik het mooist .	8
1.4	Verbum		9
1.4.1	Modaal verbum	Mohammed wil Nederlands leren. Hij kan het al een beetje spreken. Hij moet elke week naar de les gaan. In de klas mag hij geen Arabisch spreken. Hij zal zijn best doen. Hij gaat elke dag een uur studeren.	9
1.4.2	Reflexief verbum	Mario scheert zich één keer per week.	10
1.4.3	Separabel verbum	Maria staat elke dag om zeven uur op .	10
1.5	Pronomen		11
1.5.1	Persoonlijk pronomen	Wie ben jij? Ik ben Els.	11
1.5.2 a	Possessief pronomen	Is dit jouw jas? Ja, dat is mijn jas.	11
1.5.2 b	Prepositie van + pronomen	Is deze jas van jou? Ja, die jas is van mij .	11
1.5.3	Demonstratief pronomen	Is deze jas van jou? Nee, dit is mijn jas. Is dat jouw jas? Ja, die jas is van mij.	12
1.5.4	Reflexief pronomen	zie 1.4.2	12
1.6	Telwoord		13
1.6.1	Hoofdtelwoorden	Één keer om de vijf jaar geeft hij haar twintig rozen.	13
1.6.2	Rangtelwoorden	Hij verjaart op de derde mei.	14

2	Zinsconstructie		15
2.1	De gewone zin ↔ Inversie	Maria gaat vandaag naar Brussel. Ze is daar nog nooit geweest. Vandaag gaat Maria naar Brussel. Daar is ze nog nooit geweest.	15
2.2	Vraagzin	Gaat Maria vandaag naar Brussel? Waarom gaat ze met de trein?	16
2.3	Twee zinnen combineren	Maria woont in Gent en ze leert Nederlands. Vorige week is ze naar Brugge geweest, maar vandaag gaat ze naar Brussel. Ze gaat met de trein omdat ze geen auto heeft. Met de trein rijden is heel leuk, want je staat nooit in de file.	17
3	Tijden		19
3.1	Heden		19
3.1.1	Presens (OTT)	Mijn broert studeert Nederlands.	19
3.1.2	Aan het + infinitief	Larissa is Nederlands aan het studeren . Ze heeft morgen examen.	20
3.2	Verleden		21
3.2.1	Perfectum (VTT)		21
3.2.1.1	Regelmatig participium	Ik heb 1 jaar Nederlands gestudeerd .	21
3.2.1.2	Onregelmatig participium	Ik heb vanmorgen niet ontbeten .	22
3.2.1.3	Wanneer gebruik je <i>hebben</i> en wanneer gebruik je <i>zijn</i> ?	Ik ben met de bus naar school gereden . Ik heb er Nederlands gestudeerd .	23
3.2.2	Imperfectum (OVT)	Toen ik jong was , studeerde ik aan de universiteit in Brussel.	24
3.3	Toekomst		25
3.3.1	Gaan + infinitief	Sahr gaat Nederlands studeren. zie ook 1.4.1	25
3.3.2	Zullen + infinitief	Hij zal zijn best doen. zie ook 1.4.1	25
3.3.3	Presens	Morgen begint hij met de eerste les.	25
3.4	Imperatief	Studeer elke dag een half uur Nederlands!	26
4	Negatie		27
		Ik werk niet . Ina heeft ook geen werk.	
5	Bijlagen		28
5.1	Lijst onregelmatige verba		28
5.2	Grammaticale termen		31
5.3	Zin en zinsdelen		32
5.4	Overzicht zinsconstructie		34

1.1 Artikel

Marco woont in **een** appartement.

Het appartement van Marco is op **de** tweede verdieping.

1 Het gebruik van het artikel: een, de, het

Een artikel staat altijd bij een substantief. (zie 1.2)

<i>een dokter</i>	<i>een boek</i>	<i>een kat</i>
<i>de dokter</i>	<i>het boek</i>	<i>de kat</i>
<i>de dokters</i>	<i>de boeken</i>	<i>de katten</i>

2 Wanneer gebruik je 'een'?

- Een = algemeen, niet specifiek.
- Het artikel 'een' kun je gebruiken bij elk substantief in het singularis.
*Marco woont in **een** appartement. Hij heeft **een** auto.*

3 Wanneer gebruik je 'de' en 'het'?

- 'De', 'het' = specifiek.
- De meerderheid van de substantieven zijn de-woorden.
***Het** appartement van Marco is op **de** tweede verdieping.*
***De** auto van Marco staat achter **het** huis.*

4 'De' of 'het'?

Voor het gebruik van 'de' of 'het' is er **geen logica. MAAR:**

- De naam van een persoon is altijd een de-woord.
de man, de vrouw, de dokter, de lerares
Let op!
***het** kind, **het** meisje*
- Een diminutief is altijd een het-woord.
het snoepje, het briefje
- Een woord in het pluralis is altijd een de-woord.
de studenten, de boeken, de kinderen

Weet je het niet?
Zoek het op in een woordenboek!

5 Wanneer gebruik je geen artikel?

- Bij namen van personen, steden, landen, maanden en talen.
***Marco** woont in **Antwerpen**. Hij komt uit **Frankrijk**. Hij verjaart in **juli**. Hij spreekt **Nederlands** en **Frans**.*
- Bij substantieven die je niet kunt tellen.
*Ik drink graag **koffie** met **suiker**.*
- Bij een beroep of functie.
*Ik ben **lerares**.*
- Bij woorden (singularis en pluralis) als ze een meer algemene betekenis hebben.
*In België moeten **kinderen** vanaf 6 jaar naar **school**. **Brood** koop je bij de bakker.*

1.2 Substantief

1 Het gebruik van het substantief

Als je personen, dingen, dieren of plaatsen een naam wilt geven, gebruik je een substantief.

namen voor	<i>mensen</i>	<i>dingen</i>	<i>dieren</i>	<i>plaatsen</i>
	<i>dokter</i>	<i>boek</i>	<i>kat</i>	<i>stad</i>
	<i>Anna</i>	<i>Nederlands</i>	<i>Nestor</i>	<i>Brussel</i>

2 Het substantief in het woordenboek

a Genus: mannelijk, vrouwelijk, onzijdig

In veel woordenboeken vind je na een substantief de aanduiding (m.), (v.) of (o.).

(m.) is de afkorting van mannelijk = een de-woord

(v.) is de afkorting van vrouwelijk = een de-woord

(o.) is de afkorting van onzijdig = een het-woord

In het Van Dale NT2 Woordenboek staat het artikel 'de' of 'het' altijd vóór het woord.

b Singularis

In het woordenboek staan de substantieven altijd in het singularis.

c Pluralis

In het woordenboek vind je achter elk substantief ook de uitgang van het pluralis.

- ***klas*** (v.;-sen) *1 groep van leerlingen van een zelfde leerjaar die gezamenlijk onderwijs ontvangen*
- ***student*** (m.; -en), ***studente*** (v.; -s) *iemand die studeert*

1 Regelmatige substantieven: + -en, + -s en + -'s**a De meeste substantieven: + -en.**

<i>het boek</i>	<i>de boeken</i>
<i>de stoel</i>	<i>de stoelen</i>

b Woorden op -el, -em, -en, -er, -e, -é, -ier: + -s.

<i>de tafel</i>	<i>de tafels</i>
<i>het meisje</i>	<i>de meisjes</i>
<i>het café</i>	<i>de cafés</i>
<i>de jongen</i>	<i>de jongens</i>
<i>de bakker</i>	<i>de bakkers</i>
<i>de winkelier</i>	<i>de winkeliers</i>

Let op!

Sommige woorden die uit andere talen komen, krijgen ook een -s.

<i>het hotel</i>	<i>de hotels</i>
<i>het restaurant</i>	<i>de restaurants</i>
<i>het station</i>	<i>de stations</i>
<i>het T-shirt</i>	<i>de T-shirts</i>

c Woorden op -consonant + lange klinker (a, i, o, u, y): + -'s.

<i>de sofa</i>	<i>de sofa's</i>
<i>de taxi</i>	<i>de taxi's</i>
<i>de auto</i>	<i>de auto's</i>
<i>de menu</i>	<i>de menu's</i>
<i>de baby</i>	<i>de baby's</i>

2 Onregelmatige substantieven

<i>de stad</i>	<i>de steden</i>
<i>het schip</i>	<i>de schepen</i>
<i>de koe</i>	<i>de koeien</i>
<i>de vlo</i>	<i>de vlooiën</i>
<i>de vla</i>	<i>de vlaaiën (soort taart)</i>
<i>het kind</i>	<i>de kinderen</i>
<i>het ei</i>	<i>de eieren</i>
<i>het lied</i>	<i>de liederen</i>

woorden op -heid krijgen in het pluralis -heden

<i>de moeilijkheid</i>	<i>de moeilijkheden</i>
------------------------	-------------------------

Weet je het niet?
Zoek het op in een
woordenboek!

1.2.2 Spelling van het pluralis

De **huizen** in mijn straat hebben allemaal dezelfde **ramen**.

1 f → v en s → z

de brief de brieven het huis de huizen

Let op!

de les de lessen
de kous de kousen
de kers de kersen
de tas de tassen
de fles de flessen
de fotograaf de fotografen
de mens de mensen

2 Lange vocaal + één consonant: aa → a, ee → e, oo → o, uu → u

de straat de straten
de week de weken
het oor de oren
de muur de muren

3 Korte vocaal: a / e / o / u + 2 consonanten

de klas de klassen
de pen de pennen
de pot de potten
de bus de bussen

Let op!

de dag de dagen
het glas de glazen
de weg de wegen

Weet je het niet?
Zoek het op in een
woordenboek!

1.3 Adjectief

Het gebruik van het adjectief

Het adjectief geeft informatie over een persoon of een ding.

mooi, groot, dik, oud, klein, lelijk, lang, sterk, jong, hoog, rood, wit ...

1.3.1 Met of zonder -e

Die **blonde** jongen heeft een **mooie** broek aan.
Zijn ogen zijn **blauw**.

1 Het adjectief staat **NA** het substantief (na het verbum zijn): nooit + -e.

De jas is **nieuw**. Het water is **koud**.

De jas en het hemd zijn **nieuw**.

2 Het adjectief staat **VOOR** het substantief waarover het informatie geeft: eerst even nadenken!

a Het substantief = een **de-woord** of **pluralis: altijd + -e**

(de jas, de koffie, de hemden (pluralis))

een **nieuwe** jas

zwarte koffie

nieuwe hemden

de **nieuwe** jas

de **zwarte** koffie

de **nieuwe** hemden

nieuwe jassen

zwarte koffies

de **nieuwe** jassen

de **zwarte** koffies

b Het substantief = een **het-woord: + -e, behalve na 'een' of niets (/)**

(het hemd, het water)

een **nieuw** hemd

koud water

het **nieuwe** hemd

het **koude** water

Conclusie: een adjectief dat **vóór** een substantief staat, schrijf je bijna altijd + -e.

1.3.2 Spelling van het adjectief +e

Anna heeft een **grote witte** hond.

1 Hoor je een **lange vocaal (v) + één consonant (c)** in het midden, dan schrijf je de vocaal één keer: **vcv**.

groot → grote
vcv

geel → gele
zwaar → zware
duur → dure

2 Hoor je een **korte vocaal**, dan schrijf je die **altijd één keer**. Na een korte vocaal schrijf je altijd **minimum twee consonanten vóór** een andere vocaal: **vccv**.

knap → knappe
vccv

snel → snelle
wit → witte
vlug → vlugge
vol → volle

1.3.3 Vergelijken

De rode trui vind ik **mooier dan** de gele, maar de groene trui vind ik **het mooist**.

1 Regelmatige adjectieven

adjectief	=	comparatief	superlatief
oud	even oud als	ouder dan	het oudst de oudste student het oudste kind
adjectieven op -r duur zwaar proper ...	even duur als even zwaar als even proper als	duurder dan zwaarder dan properder dan	het duurst de zwaarste doos het properste huis

2 Onregelmatige adjectieven

adjectief	=	comparatief	superlatief
veel	even veel als	meer dan	het meest de meeste studenten het meeste fruit
weinig	even weinig als	minder dan	het minst de minste koekjes het minste werk
graag	even graag als	liever dan	het liefst
goed	even goed als	beter dan	het best de beste dokter het beste recept

1.4 Verbum

1.4.1 Modaal verbum

Mohammed **wil** Nederlands leren. Hij **kan** het al een beetje spreken. Hij **moet** elke week naar de les gaan. In de klas **mag** hij geen Arabisch spreken. Hij **zal** zijn best doen. Hij **gaat** elke dag een uur studeren.

1 willen, moeten, kunnen, mogen, zullen, gaan + infinitief

	willen	moeten	kunnen	mogen	zullen	gaan
ik	wil	moet	kan	mag	zal	ga
jij = je	wil/wilt	moet	kan/kunt	mag	zal/zult	gaat
u	wil/wilt	moet	kan/kunt	mag	zal/zult	gaat
hij, zij = ze	wil	moet	kan	mag	zal	gaat

wij = we	willen	moeten	kunnen	mogen	zullen	gaan
jullie	willen	moeten	kunnen	mogen	zullen	gaan
zij = ze	willen	moeten	kunnen	mogen	zullen	gaan

2 willen + infinitief

Maria wil iets drinken.

3 moeten + infinitief

noodzaak Maria krijgt bezoek. Ze moet boodschappen doen.
verplichting Als het licht rood is, moet je stoppen.

4 kunnen + infinitief

vaardigheid Mijn dochter kan zwemmen.
mogelijkheid Je kan/kunt hier informatie vinden.
Je kan/kunt op deze school geen Chinees leren.

5 (niet) mogen + infinitief

toelating Het licht is groen, je mag oversteken.
verbod Je mag **niet** roken.

6 gaan + infinitief (zie ook 3.3.1)

plan, intentie Juan gaat Nederlands leren.

Let op!

'Gaan' gebruik je maar één keer in een zin!

Carla gaat volgende zaterdag naar de cinema gaan.

7 zullen + infinitief (zie ook 3.3.2)

belofte Ik zal morgen voor jou boodschappen doen.

1.4.2 Reflexief verbum

Mario **scheert zich** één keer per week.

Reflexieve verba zijn verba met een **reflexief pronomen (me, je, zich, ons, je, zich)**. Het reflexief pronomen staat achter verbum 1. Bij inversie staat het reflexief pronomen achter het subject.

	zich wassen	
ik	was	me
jij = je	wast	je
u	wast	zich
hij, zij = ze	wast	zich

wij = we	wassen	ons
jullie	wassen	je
zij = ze	wassen	zich

zich wassen
zich aankleden
zich uitkleden
zich afdrogen
zich scheren
zich kammen
zich goed/slecht voelen

1.4.3 Separabel verbum

Maria **staat** elke dag om zeven uur **op**.

Een separabel verbum bestaat uit twee delen: een verbum en (meestal) een prepositie (aan, af, binnen, in ...). **In het presens (OTT)** staan deze twee delen **los** van elkaar. Het '**verbumdeel**' staat naast het subject en het '**prepositiedeel**' staat meestal achteraan.

Infinities	Presens (OTT)
<u>a</u> andoen	Ik doe mijn jas <u>aan</u> .
<u>a</u> ankomen	De trein komt om 6 uur <u>aan</u> .
<u>a</u> fspreken	Waar spreken we <u>af</u> ?
<u>b</u> innenkomen	De lerares komt de klas <u>binnen</u> .
<u>i</u> nademen	Ik adem diep <u>in</u> .
<u>m</u> eegaan	Ga je <u>mee</u> naar de cinema?
<u>o</u> pendoen	Papa doet de deur <u>open</u> .
<u>o</u> ppassen	Maria past goed <u>op</u> als er veel verkeer is.
<u>o</u> pstaan	Johan staat elke dag om 7 uur <u>op</u> .
<u>o</u> versteken	Wij steken de straat <u>over</u> .
<u>u</u> itademen	Ik adem langzaam <u>uit</u> .
<u>u</u> itdoen	Ze doet haar jas <u>uit</u> .
<u>u</u> itsteken	Jan steekt zijn tong <u>uit</u> .

1.5 Pronomen

1.5.1 Persoonlijk pronomen

Wie ben **jij**? Ik ben Els.

	Singularis		Pluralis
1	ik	1	wij = we
2	jij = je (informeel) u (formeel)	2	jullie
3	hij (1 man) zij = ze (1 vrouw) het	3	zij = ze

1.5.2a Possessief pronomen

Is dit **jouw** jas? Ja, dat is **mijn** jas.

	Singularis (enkelvoud)		Pluralis (meervoud)
1	mijn + substantief	1	ons/onze + substantief*
2	jouw = je + substantief uw + substantief	2	jullie + substantief
3	zijn + substantief haar + substantief	3	hun + substantief

* ons + het-woord
onze + de-woord / pluralis

1.5.2b Prepositie + pronomen

Is deze jas **van jou**? Ja, die jas is **van mij**.

Prepositie + persoonlijk pronomen (object)	Possessief pronomen
van mij	mijn
van jou	jouw
van u	uw
van hem/haar	zijn/haar
van ons	ons/onze
van jullie	jullie
van hen	hun

1.5.3 Demonstratief pronomen

Is **deze** jas van jou? Nee, **dit** is mijn jas.
Is **dat** jouw jas? Ja, **die** jas is van mij.

1 Demonstratief pronomen zonder een substantief: iemand of iets voorstellen

		de-woorden	het-woorden
singularis	(hier ↓) (daar →)	deze pen die pen	dit boek dat boek
pluralis	(hier ↓) (daar →)	deze pennen die pennen	deze boeken die boeken

2 Demonstratief pronomen zonder een substantief: iemand of iets voorstellen

de-woorden	het-woorden
↓ Dit is mijn man.	Dit is mijn potlood.
→ Dat is onze lerares.	Dat is mijn boek.

1.5.4 Reflexief pronomen

Zie 1.4.2 Reflexief verbum.

1.6 Telwoord

1.6.1 Hoofdtelwoorden

Eén keer om de vijf jaar geeft hij haar twintig rozen.

1 Cijfers/getallen tot en met 100

0 nul			
1 één	11 elf	21 eenentwintig	40 veertig
2 twee	12 twaalf	22 tweeëntwintig	50 vijftig
3 drie	13 dertien	23 drieëntwintig	60 zestig
4 vier	14 veertien	24 vierentwintig	70 zeventig
5 vijf	15 vijftien	25 vijfentwintig	80 tachtig
6 zes	16 zestien	26 zesentwintig	90 negentig
7 zeven	17 zeventien	27 zevenentwintig	100 honderd
8 acht	18 achttien	28 achtentwintig	
9 negen	19 negentien	29 negentwintig	
10 tien	20 twintig	30 dertig	

2 Cijfers/getallen groter dan 100

101 honderdenéén of honderdéén	113 honderddertien
102 honderdentwee of honderdtwee	176 honderdzesenzeventig
103 honderdendrie of honderddrie	693 zeshonderddrieënnegentig
104 honderdenvier of honderdvier	1000 duizend
...	1798 duizend zevenhonderdachtennegentig
	2431 tweeduizend vierhonderdéénendertig
	54693 vierenvijftigduizend zeshonderddrieënnegentig
	...
112 honderdentwaalf of honderdtwaalf	
	1 000 000 één miljoen

Meestal worden getallen tot twintig en ronde getallen (10, 20, 30, 40, 50, 60, 70 ... 100, 1000, 2000 ... 1000 000) in een tekst voluit geschreven. De andere getallen worden meestal in cijfers geschreven.

3 Pluralis na een cijfer/getal

Na een getal groter dan 'één' gebruik je pluralis (meervoud).

*Er zitten **veertien vrouwen** en **zeven mannen** in de klas.*

*We zitten dus met **21 studenten**.*

*Mijn zus heeft **vier kinderen**.*

Let op!

Na een **getal** gebruik je **jaar, uur, euro, eurocent, kilogram, liter, gram, meter, centimeter** altijd in het singularis.

*Jan is drie **jaar**.*

*Het boek kost 97 **euro**.*

1.6.2 Rangtelwoorden

*Hij verjaart op de **derde mei**.*

Rangtelwoorden van eerste tot en met duizendste

Getallen tot en met 19: getal + -de		Getallen vanaf 20: getal + -ste	
In cijfers	Voluit	In cijfers	Voluit
1ste	eerste	20ste	twintig ste
2de	tweede	24ste	vierentwintig ste
3de	derde	30ste	dertig ste
4de	vierde	100ste	honderd ste
5de	vijfde	1000ste	duizend ste
6de	zesde		
7de	zevende		
8ste	achtste		
9de	negende		
10de	tiende		
11de	elfde		
12de	twaalvde		
13de	dertiende		
14de	veertiende		
15de	vijftiende		
16de	zestiende		
17de	zeventiende		
18de	achttiende		
19de	negentiende		

Let op!

1ste, 3de en 8ste

Meestal worden getallen tot twintig en ronde getallen (10, 20, 30, 40, 50, 60, 70 ... 100, 1000, 2000 ... 1000 000) in een tekst **voluit** geschreven.

De andere getallen worden meestal in cijfers geschreven.

2.1 De gewone zin ↔ inversie

*Maria gaat vandaag naar Brussel. Ze is daar nog nooit geweest.
Vandaag gaat Maria naar Brussel. Daar is ze nog nooit geweest.*

1 De gewone zin

In een 'normale' Nederlandse zin staat **het subject** op de eerste plaats en verbum 1 (de persoonsvorm) op de tweede plaats.

Subject en verbum 1 staan ALTIJD naast elkaar.

Verbum 2 (infinitief of participium) staat meestal achteraan.

Let op!

In de gewone zin komt de bepaling van tijd vóór de bepaling van plaats/richting.

*Maria is **vorige week in Brussel** geweest.*

2 Inversie

Als het eerste woord van de zin ≠ **het subject**, komt verbum 1 vóór **het subject**, en dan volgen de andere zinsdelen (met extra informatie). Dit noemen we inversie.

In een **vraag** is er ALTIJD inversie. (zie 2.2)

Let op!

- **Inversie met jij/je: GEEN -t!**

*Kom **jij** ook naar mijn feest?*

*Woon **jij** ook in Antwerpen?*

- **Bij een zin met inversie kan een bepaling van plaats/richting op de eerste plaats komen.**

In Brussel zijn er in de zomer altijd parkconcerten.

plaats tijd

2.2 Vraagzin

Gaat Maria vandaag naar Brussel?
Waarom gaat ze met de trein?

- 1 In een vraag is er altijd **inversie** (zie 2.1).

Gaat Maria vandaag naar Brussel?
Waarom gaat ze met de trein?

- 2 In een vraag krijgt verbum 1 bij jij = je **geen -t** in het presens (OTT).

Kom jij ook naar mijn feest?
Woon jij ook in Antwerpen?

- 3 Een vraag begint met een vraagwoord (wie, wat, hoe ...) of met verbum 1.

Waarom gaat ze met de trein?
Gaat Maria vandaag naar Brussel?

- 4 Als een vraag met verbum 1 begint, is het antwoord altijd 'ja' of 'nee' (ja-nee vragen).

Gaat Maria vandaag naar Brussel? Ja, dat klopt.

2.3 Twee zinnen combineren

Maria woont in Gent **en** ze leert Nederlands. Vorige week is ze naar Brugge geweest, **maar** vandaag gaat ze naar Brussel. Ze gaat met de trein **omdat** ze geen auto heeft. Met de trein rijden is heel leuk, **want** je staat nooit in de file.

en: opsomming (+)

Ik ben niet getrouwd.

Ik heb geen kinderen.

Ik ben niet getrouwd en

ik heb geen kinderen.

maar: tegenstelling (><)

Tomaten zijn goedkoop in de zomer.

Ze zijn duur in de winter.

Tomaten zijn goedkoop in de zomer, **maar** ze zijn duur in de winter.

want / omdat: reden (waarom?)

Ik kan niet naar de les komen.

Ik ben ziek.

Ik kan niet naar de les komen, **want**

ik ben ziek.

Ik kan niet naar de les komen, **omdat**

ik ziek ben.

ZINSCONSTRUCTIE

1 Na 'en', 'maar', 'want' verandert de zinsconstructie niet

a De normale zinsconstructie blijft de normale zinsconstructie

Maria woont in Gent.

Ze leert Nederlands.

Maria woont in Gent en

ze leert Nederlands.

b Inversie blijft inversie

Vorige week is ze naar Brugge geweest.

Vandaag gaat ze naar Brussel.

Vorige week is ze naar Brugge geweest, **maar**

vandaag gaat ze naar Brussel.

2 Na 'omdat' volgt er een speciale zinsconstructie: ALLE verba achteraan

a Omdat-zin met **één verbum**: verbum achteraan

omdat + subject + ... + verbum 1

Ze gaat met de trein.

Ze heeft geen auto.

Ze gaat met de trein. omdat ze geen auto heeft.

b Omdat-zin met **twee verba**: alle verba (verbum 1 en verbum 2) achteraan.

Het laatste woord van de zin is meestal verbum 2.

- omdat + subject + ... + verbum 1 + infinitief (verbum 2)

Fomiye gaat naar school.

Ze wil Nederlands leren.

Fomiye gaat naar school omdat ze Nederlands wil leren.

- omdat + subject + ... + verbum 1 + participium (verbum 2)

Jan is moe.

Hij heeft heel de dag gestudeerd.

Jan is moe omdat hij heel de dag heeft gestudeerd.

Let op!

Als verbum 2 = participium (zoals bij de VTT), mag verbum 1 ook op de laatste plaats staan.

omdat + subject + ... + participium (verbum 2) + verbum 1

Jan is moe omdat hij heel de dag gestudeerd heeft.

3

Tijden

3.1 Heden

3.1.1 Presens (OTT)

Mijn broer **studeert** Nederlands.

1 Het gebruik

Je gebruikt het presens om te spreken

- over vandaag, nu *Hij leert Nederlands.*
- over de toekomst *Morgen komt ze niet naar de les.*
- in het algemeen *De Belgen drinken graag bier.*
- over gewoontes *Ik drink 's morgens altijd koffie.*

2 De vorm van regelmatige verba

normale zinsvolgorde			inversie		
ik	werk	stam	werk	ik	
jij = je	werkt	stam+t	werk	jij = je	stam
u	werkt	stam+t	werkt	u	
hij, zij = ze	werkt	stam+t	werkt	hij, zij = ze	
wij = we	werken	infinitief	werken	wij = we	
jullie	werken	infinitief	werken	jullie	
zij = ze	werken	infinitief	werken	zij = ze	

3 De vorm van onregelmatige verba

hebben		zijn	
ik	heb	ik	ben
jij = je	hebt – heb jij	jij = je	bent – ben jij
u	hebt	u	bent
hij, zij = ze	heeft	hij, zij = ze	is
wij = we	hebben	wij = we	zijn
jullie	hebben	jullie	zijn
zij = ze	hebben	zij = ze	zijn

	willen	kunnen	zullen	mogen
ik	wil	kan	zal	mag
jij = je	wil/wilt - wil jij	kan/kunt - kan/kan jij	zal/zult - zal/zul jij	mag
u	wil/wilt	kan/kunt	zal/zult	mag
hij, zij = ze	wil	kan	zal	mag
wij = we	willen	kunnen	zullen	mogen
jullie	willen	kunnen	zullen	mogen
zij = ze	willen	kunnen	zullen	mogen

3.1.2 Aan het + infinitief

Larissa is Nederlands **aan het studeren**.
Ze heeft morgen **examen**.

1 Het gebruik

Je gebruikt 'aan het + infinitief' om aan te duiden dat de activiteit op dat moment bezig is.

2 De vorm

	zijn	informatie	aan het + infinitief
ik	ben	Nederlands	aan het leren.
jij = je, u	bent	een boek	aan het lezen.
hij, zij = ze	is	in de tuin	aan het werken.
wij = we	zijn	soep	aan het eten.
jullie	zijn	naar een film	aan het kijken.
zij = ze	zijn	voetbal	aan het spelen.

3.2 Verleden

3.2.1 Perfectum (VTT)

1 Het gebruik

Je gebruikt het perfectum voor iets dat in het verleden (vóór het moment van spreken) gebeurd is.

2 De vorm

Subject + hebben of zijn + ... + participium

Infinitief: werken Stam: werk			Infinitief: trouwen Stam: trouw		
subject	hebben	participium	subject	zijn	participium
ik	heb	gewerkt	ik	ben	getrouwd
jij = je, u	hebt	gewerkt	jij = je, u	bent	getrouwd
hij, zij = ze	heeft	gewerkt	hij, zij = ze	is	getrouwd
wij = we	hebben	gewerkt	wij = we	zijn	getrouwd
jullie	hebben	gewerkt	jullie	zijn	getrouwd
zij = ze	hebben	gewerkt	zij = ze	zijn	getrouwd

3.2.1.1 Regelmatig participium

Ik heb 1 jaar Nederlands gestudeerd.

Het regelmatig participium: ge + stam + -t of -d
de stam = de ik-vorm van het presens

1 Als de laatste letter van de stam een consonant is van het woord

't k o f s c h i p → + -t

gekookt, gedanst

2 Als de laatste letter van de stam geen consonant is van het woord

't k o f s c h i p → + -d

gevraagd, gewoond

3 Verba die beginnen met ge-, ver-, be-, ont-, onder- krijgen geen ge- in het participium

gebruiken → **gebruikt**
verhuizen → **verhuisd**
betalen → **betaald**
onthalen → **onthaald**
onderbouwen → **onderbouwd**

Let op!

Als de stam eindigt op -f of op -s, maar in de infinitief staat een -v of een -z, dan telt de -v, -z voor de regel van 't kofschip.

reis → reizen → gereisd
leef → leven → geleefd

3.2.1.2 Onregelmatig participium

Ik **heb** vanmorgen niet **ontbeten**.

1 Het participium van onregelmatige verba

eindigt meestal op -en.

geslapen, gegeten, gedronken

Let op!

De -ij- van de infinitief wordt in het participium meestal -e-.

schrijven → geschreven
blijven → gebleven
kijken → gekeken

2 Het participium van separabele verba

heeft dezelfde vorm als die van het verbum zonder de prepositie af-, in-, aan-, uit- ...

afwassen → af + gewassen = afgewassen
aandoen → aan + gedaan = aangedaan

3 Het participium zonder ge-

Verba die beginnen met ge-, ver-, be-, ont-, onder- krijgen geen ge in het participium.

genezen → **genezen**
verkopen → **verkocht**
begrijpen → **begrepen**
ontbijten → **ontbeten**
onderzoeken → **onderzocht**

Bij twijfel: kijk in een woordenboek of in de lijst van onregelmatige verba p. 28-30.

3.2.1.3 Wanneer gebruik je *hebben* en wanneer gebruik je *zijn*?

Ik **ben** met de bus naar school **gereden**.
Ik **heb** er Nederlands **gestudeerd**.

1 De meeste verba worden vervoegd met **hebben**.

2 Sommige verba worden altijd vervoegd met **zijn**.

<i>aankomen</i>	<i>komen</i>	<i>stoppen</i>	<i>verjaren</i>
<i>beginnen</i>	<i>meegaan</i>	<i>trouwen</i>	<i>vertrekken</i>
<i>blijven</i>	<i>opstaan</i>	<i>vallen</i>	<i>worden</i>
<i>gaan</i>	<i>sterven</i>	<i>verhuizen</i>	<i>zijn</i>

3 Verba van mobiliteit (beweging) worden soms met **hebben** en soms met **zijn** vervoegd.

→ Van plaats A naar plaats B: + **zijn**

Ik **ben** van de school **naar** huis **gewandeld**.

Jan **is** met de trein **naar** Brussel **gereden**.

↔ Ik **heb** 2 uur in het park **gewandeld**.

Jan **heeft** nog nooit met een trein **gereden**.

fietsen, lopen, rijden, varen, vliegen, wandelen, zwemmen

3.2.2 Imperfectum (OVT)

Toen ik jong **was**, **studeerde** ik aan de universiteit in Brussel.

1 Het gebruik

Je gebruikt het imperfectum als je vertelt over **vroeger** en over **toen** en als je een moment uit het verleden wilt vergelijken met nu. Het imperfectum wordt vooral gebruikt in krantenartikels.

2 De vorm van regelmatige verba

stam + -te of -de

+ **-te** als de laatste letter van de stam een **consonant** is van het woord
't k o f s c h i p

+ **-de** als de laatste letter van de stam geen consonant is van het woord
't k o f s c h i p

	werken		wandelen	
ik	werkte	stam + te	wandelde	stam + de
jij = je, u	werkte	stam + te	wandelde	stam + de
hij, zij = ze	werkte	stam + te	wandelde	stam + de
wij = we	werkten	stam + ten	wandelden	stam + den
jullie	werkten	stam + ten	wandelden	stam + den
zij = ze	werkten	stam + ten	wandelden	stam + den

Let op!

- De stam = de ik-vorm van het presens
- Als de stam eindigt op **-f** of op **-s**, maar in de infinitief staat een **-v** of een **-z**, dan telt de **-v**, **-z** voor de regel van **'t k o f s c h i p**

reis → *reizen* → *reisde*

leef → *leven* → *leefde*

3 De vorm van onregelmatige verba

Zie woordenboek of lijst onregelmatige verba op p. 28-30.

3.3 Toekomst

3.3.1 Gaan + infinitief

Sahr **gaat** Nederlands **studeren**.

1 Het gebruik

Je gebruikt **gaan + infinitief** voor een **plan, intentie, iets wat je in de toekomst zeker gaat doen**.

2 De vorm: **subject + gaan + ... + infinitief**

Sahr gaat Nederlands studeren.

Let op!

'Gaan' gebruik je maar één keer in een zin!

Carla gaat volgende zaterdag naar de cinema gaan.

3.3.2 Zullen + infinitief

Hij **zal** zijn best **doen**.

1 Het gebruik

Je gebruikt **zullen + infinitief**

a Voor een belofte of een voorstel

Ik zal morgen voor jou boodschappen doen.

Zal ik opa naar het station brengen?

b Om te zeggen dat iets nog niet 100 % zeker is

De dokter zal waarschijnlijk na 2 uur komen.

Mijn vader zal dat wel weten.

2 De vorm: **subject + zullen ... + infinitief**

Hij zal zijn best doen.

3.3.3 Presens

Morgen **begint** hij met de eerste les.

1 Het gebruik

Je gebruikt het presens **om uit te drukken dat iets in de toekomst zal gebeuren**.

2 De vorm: **presens + 'morgen', 'straks', 'volgende week' ...**

Morgen **begint** hij met de eerste les.

Let op!

Om een actie in de toekomst uit te drukken, gebruik je meestal **gaan + infinitief** of het presens.

1 Het gebruik

Je gebruikt de imperatief

a **voor een gebod** (instructie, advies, suggestie, tip)

Kom eens hier!

Doe je jas aan!

b **om iets te verbieden**

Loop niet in die plassen!

Blijf eraf!

2 De vorm

De stam van het verbum (= de ik-vorm van het presens)

Infinitief	Imperatief
komen	Kom hier!
uitdoen	Doe het licht uit !
gaan	Ga zitten!
nemen	Neem nog een koekje!
drinken	Drink niet zo snel!

Let op!

Om een bevel vriendelijker te maken, kun je er kleine woordjes tussenzetten:

eens, even, eens even, maar, toch ...

*Kom **eens even** bij mij!*

*Neem **maar** een stuk taart!*

*Ik werk **niet**. Ina heeft ook **geen** werk.*

1 Geen

- a Het artikel **een** wordt negatief **geen**.

*Ik heb **een** auto. → Ik heb **geen** auto.*

*Maria schrijft **een** brief. → Maria schrijft **geen** brief.*

- b Een substantief **zonder artikel** krijgt in de negatie **geen**.

*Ik drink zwarte koffie. → Ik drink **geen** zwarte koffie.*

*Er zitten dertig studenten in mijn klas. → Er zitten **geen** dertig studenten in mijn klas.*

Geen staat altijd **na** de persoonsvorm (werkwoord 1).

2 Niet

Voor de negatie van **alle andere** (groepen) woorden gebruik je niet.

Vóór	Na
<p>a Vóór een prepositie <i>Ik woon niet <u>in</u> Gent.</i></p>	<p>e Na een persoonsvorm <i>Hij <u>rookt</u> niet.</i></p>
<p>b Vóór een adjectief <i>Nederlands is niet <u>moeilijk</u>.</i></p>	<p>f Na • de/het + substantief • mijn, jouw, zijn, haar ... + substantief • deze, die, dit, dat + substantief <i>Ik heb <u>het</u> boek niet gelezen.</i> <i>Dat is <u>mijn</u> auto niet.</i> <i>Ik heb <u>die</u> brief niet gekregen.</i></p>
<p>c Vóór graag, dikwijls, elke dag <i>Ik drink niet <u>graag</u> wijn.</i> <i>Ik eet niet <u>elke</u> dag vlees.</i> <i>Ik zwem niet <u>dikwijls</u>.</i></p>	<p>g Na vandaag, 's morgens ... <i>Ik moet <u>vandaag</u> niet werken.</i> <i>Ik eet 's <u>morgens</u> niet.</i></p>
<p>d Vóór een onbepaald hoofdtelwoord (veel, weinig, genoeg ...) <i>Nico drinkt niet <u>veel</u> bier.</i> <i>Dahlia heeft niet <u>genoeg</u> geld om een auto te kopen.</i></p>	

Let op!

Verbum 2 (infinitief of participium) of het prepositiedeel van een separabel verbum staan achteraan in een zin, dus ná niet.

*Ik kan **niet** zwemmen.*

*Ik heb de film **niet** gezien.*

*Ik was **niet** af.*

5.1 Lijst onregelmatige verba

Infinitief	Imperfectum (OVT)	Perfectum (VTT)
aandoen	deed aan/deden aan	(hebben) aangedaan
aankomen	kwam aan/kwamen aan	(zijn) aangekomen
afwassen	waste af/wasten af	(hebben) afgewassen
bakken	bakte/bakten	(hebben) gebakken
beginnen	begon/begonnen	(zijn) begonnen
begrijpen	begreep/begrepen	(hebben) begrepen
behangen	behing/behingen	(hebben) behangen
bewegen	bewoog/bewogen	(hebben) bewogen
bezoeken	bezocht/bezochten	(hebben) bezocht
bijten	beet/beten	(hebben) gebeten
blazen	blies/bliezen	(hebben) geblazen
blijven	bleef/bleven	(zijn) gebleven
breken	brak/braken	(hebben) gebroken
brenge	bracht/brachten	(hebben) gebracht
denken	dacht/dachten	(hebben) gedacht
doen	deed/deden	(hebben) gedaan
dragen	droeg/droegen	(hebben) gedragen
drinken	dronk/dronken	(hebben) gedronken
eten	at/aten	(hebben) gegeten
gaan	ging/gingen	(zijn) gegaan
genezen	genas/genazen	(hebben) genezen
geven	gaf/gaven	(hebben) gegeven
gieten	goot/goten	(hebben) gegoten
hangen	hing/hingen	(hebben) gehangen
hebben	had/hadden	(hebben) gehad
helpen	hielp/hielpen	(hebben) geholpen
houden (van)	hield/hielden	(hebben) gehouden
inbreken	brak in/braken in	(hebben) ingebroken
innemen	nam in/namen in	(hebben) ingenomen
kiezen	koos/kozen	(hebben) gekozen
kijken	keek/keken	(hebben) gekeken
klimmen	klom/klommen	(hebben) geklommen
komen	kwam/kwamen	(zijn) gekomen
kopen	kocht/kochten	(hebben) gekocht

krijgen	kreeg/kregen	(hebben) gekregen
kunnen	kon/konden	(hebben) gekund
lachen	lachte/lachten	(hebben) gelachen
laten	liet/lieten	(hebben) gelaten
lezen	las/lazen	(hebben) gelezen
liggen	lag/lagen	(hebben) gelegen
lopen	liep/liepen	(hebben) gelopen
meegaan	ging mee/gingen mee	(zijn) meegegaan
meenemen	nam mee/namen mee	(hebben) meegenomen
moeten	moest/moesten	(hebben) ontmoeten
mogen	mocht/mochten	(hebben) gemogen
nakijken	keek na/keken na	(hebben) nagekeken
nemen	nam/namen	(hebben) genomen
onderzoeken	onderzocht/onderzochten	(hebben) onderzocht
ontbijten	ontbeet/ontbeten	(hebben) ontbeten
opstaan	stond op/stonden op	(zijn) opgestaan
oversteken	stak over/staken over	(zijn) overgestoken
overvallen	overviel/overvielen	(hebben) overvallen
rijden	reed/reden	(hebben/zijn) gereden
roepen	riep/riepen	(hebben) geroepen
scheiden	scheidde/scheidde	(zijn) gescheiden
schijnen	de zon scheen	de zon heeft geschinen
schrijven	schreef/schreven	(hebben) geschreven
slapen	sliep/sliepen	(hebben) geslapen
sluiten	sloot/sloten	(hebben) gesloten
snijden	sneed/sneden	(hebben) gesneden
spreken	sprak/spraken	(hebben) gesproken
springen	sprong/sprongen	(hebben) gesprongen
staan	stond/stonden	(hebben) gestaan
steken	stak/staken	(hebben) gestoken
stelen	stal/stalen	(hebben) gestolen
sterven	stierf/stierven	(zijn) gestorven
stijgen	steeg/stegen	(zijn) gestegen
strijken	streek/streken	(hebben) gestreken
treffen	trof/troffen	(hebben) getroffen
trekken	trok/trokken	(hebben) getrokken
uitdoen	deed uit/deden uit	(hebben) uitgedaan
uitgaan	ging uit/gingen uit	(zijn) uitgegaan
uitsteken	stak uit/staken uit	(hebben) uitgestoken
uittrekken	trok uit/trokken uit	(hebben) uitgetrokken

vallen	viel/vielen	(zijn) gevallen
varen	voer/voeren	(hebben/zijn) gevaren
verbieden	verbod/verboden	(hebben) verboden
vergeten	vergat/vergaten	(hebben/zijn) vergeten
verkopen	verkocht/verkochten	(hebben) verkocht
verliezen	verloor/verloren	(hebben) verloren
verstaan	verstond/verstonden	(hebben) verstaan
vertrekken	vertrok/vertrokken	(zijn) vertrokken
vervangen	verving/vervingen	(hebben) vervangen
vinden	vond/vonden	(hebben) gevonden
vliegen	vloog/vlogen	(hebben/zijn) gevlogen
voorkomen	voorkwam/voorkwamen	(hebben) voorkomen
vragen	vroeg/vroegen	(hebben) gevraagd
vriezen	het vroom	het heeft gevrozen
wassen	waste/wasten	(hebben) gewassen
wegen	woog/wogen	(hebben) gewogen
weten	wist/wisten	(hebben) geweten
wijzen	wees/wezen	(hebben) geweest
willen	wou/wilde/wilden	(hebben) gewild
winnen	won/wonnen	(hebben) gewonnen
worden	werd/werden	(zijn) geworden
zeggen	zei/zeiden	(hebben) gezegd
zien	zag/zagen	(hebben) gezien
zijn	was/waren	(zijn) geweest
zingen	zong/zongen	(hebben) gezongen
zitten	zat/zaten	(hebben) gezeten
zoeken	zocht/zochten	(hebben) gezocht
zullen	zou/zouden	
zwemmen	zwom/zwommen	(hebben/zijn) gezwommen

adjectief	bijvoeglijk naamwoord	een groot huis
artikel	lidwoord	een groot huis
demonstratief pronomen	aanwijzend voornaamwoord	dat grote huis
diminutief	verkleinwoord	een klein huisje
direct object	lijdend voorwerp	Ik heb een huis gekocht.
imperatief	gebiedende wijs	Kom hier!
imperfectum	onvoltooid verleden tijd (OVT)	Toen ik jong was , ging ik te voet naar school.
indirect object	meewerkend voorwerp	Ik heb bloemen voor mijn mama gekocht.
negatie	ontkenning	Ik rook niet .
participium	voltooid deelwoord	Ik heb een huis gekocht .
perfectum	voltooid tegenwoordige tijd (VTT)	Ik heb een huis gekocht .
pluralis	meervoud	In mijn klas zitten veel studenten .
possessief pronomen	bezittelijk voornaamwoord	Dit is mijn broer.
prepositie	voorzetsel	Ik woon in België.
presens	onvoltooid tegenwoordige tijd (OTT)	Ik woon in België.
reflexief pronomen	wederkerend voornaamwoord	Hij scheert zich .
relatief pronomen	betrekkelijk voornaamwoord	Ivan is de jongen die uit Rusland komt.
relatieve bijzin	betrekkelijke bijzin	Ivan is de jongen die uit Rusland komt .
singularis	enkelvoud	een groot huis
subject	onderwerp	Ik heb een huis gekocht.
substantief	zelfstandig naamwoord	een huis
verbum 1	persoonsvorm (PV)	Ik heb een huis gekocht.
verbum	werkwoord	Anna woont in België.

De tekst, de zin en de zinsdelen

*Mario komt uit Italië.
Hij studeert economie.
Hij woont in België.
Hij gaat een cursus Nederlands volgen.
De lessen beginnen in september.*

Deze **tekst** bestaat uit 5 **zinnen**.

Een **zin** bestaat uit **zinsdelen**: Mario / komt / uit Italië.

Een **zinsdeel** bestaat uit één **woord** (komt) of meer **woorden** (uit Italië).

DE BELANGRIJKSTE ZINSDLEN**1 Het subject – het onderwerp: een persoon of een ding**

***Mario** studeert economie.
Hij gaat een cursus Nederlands volgen.
De lessen beginnen in september.*

2 Het verbum – het werkwoord**a De infinitief**

De infinitief eindigt meestal op -en (*volgen, komen*) en soms op -n (*gaan, doen, staan, zien ...*).

Als je een verbum wilt opzoeken in het woordenboek moet je onder de infinitief kijken. Dus niet onder *woont*, maar onder *wonen*.

wonen [woonde, heeft gewoond] een vaste woning hebben
van Dale Pocketwoordenboek NT2

Na *mogen, willen, kunnen, moeten, gaan* en *zullen* gebruik je altijd een infinitief.

*Mario **wil** Nederlands **leren**.
Waar **gaat** hij de cursus **volgen**?*

b De persoonsvorm (verbum 1)

De persoonsvorm is het vervoegde verbum.
De persoonsvorm (PV) hoort bij het subject.

*Ik **studeer** economie.
Mario **studeert** economie.
Wij **studeren** allebei economie.*

Als er meer dan één verbum in de zin is, staat de infinitief achteraan in de zin.

	persoonsvorm		infinitief
Mario	wil	Nederlands	leren .
Waar	gaat	hij een cursus	volgen ?

3 Het direct object – het lijdend voorwerp

De dokter onderzoekt **de zieke**.

Mario heeft **koorts**.

Je vindt het **direct object** in de zin door de vraag

Wie + PV + subject? = een persoon

Wat + PV + subject? = een ding

4 Het indirect object – het meewerkend voorwerp

De leerkracht geeft een boek **aan Mario**.

Mario koopt een geschenk **voor eenjarige student**.

Je vindt het **indirect object** in de zin door de vraag

Aan wie + PV + subject?

Voor wie + PV + subject?

5 Andere zinsdelen = bepalingen

Mario woont

in België.

bepaling van plaats

Hij gaat

met de bus naar school.

bepaling van middel

De lessen Nederlands beginnen

in september.

bepaling van tijd

Je vindt de **bepalingen** in de zin door de vragen:

Waar, wanneer, hoe ... + PV + subject?

5.4 Overzicht zinsconstructie

De zinsconstructie: één zin				
Type A een informatieve zin				
A1 Gewone zin				
Ali	leert		Nederlands.	
Ali	wil		Nederlands	leren.
Ali	heeft		Nederlands	geleerd.
subject	verbum 1 =		...	
subject	de persoonsvorm (PV)		...	infinitief
subject	PV		...	participium
subject	PV		...	
A2 Zin met inversie				
Nu	leert	Ali	Nederlands.	
Volgend jaar	wil	Ali	Engels	leren.
Vorig jaar	heeft	Ali	Frans	geleerd.
informatie	PV	subject	...	
informatie	PV	subject	...	infinitief
informatie	PV	subject	...	participium
Type B een vraagzin				
B1 Ja-nee vraag: inversie				
	Leert	Ali	Nederlands?	
	Wil	Ali	Nederlands	leren?
	Heeft	Ali	Nederlands	geleerd?
	PV	subject	...?	
	PV	subject	...	infinitief?
	PV	subject	...	participium?
B2 Vraag met een vraagwoord: inversie				
Waar	leert	Ali	Nederlands?	
Wanneer	wil	Ali	Engels	leren?
Waarom	heeft	Ali	Frans	geleerd?
vraagwoord	PV	subject	...	
vraagwoord	PV	subject	...	infinitief?
vraagwoord	PV	subject	...	participium?

De zinsconstructie: twee zinnen

Type C een hoofdzin en een bijzin				
C1 Gewone zin				
<i>Ali gaat naar school</i>	<i>omdat</i>	<i>hij</i>	<i>Nederlands</i>	<i>leert.</i>
<i>Ali vraagt</i>	<i>of</i>	<i>hij</i>	<i>examen</i>	<i>moet doen.</i>
<i>Ik denk</i>	<i>dat</i>	<i>Ali</i>	<i>goed</i>	<i>heeft gestudeerd.</i>
de hoofdzin	de bijzin: verbum/verba achteraan			
	omdat/dat/of	subject	...	PV
	omdat/dat/of	subject	...	PV + infinitief
	omdat/dat/of	subject	...	PV + participium
C2 Zin met inversie				
<i>Als Ali thuis is,</i>	<i>spreekt</i>	<i>hij</i>	<i>Arabisch.</i>	
<i>Toen Ali in Marokko woonde,</i>	<i>sprak</i>	<i>hij</i>	<i>Arabisch.</i>	
de bijzin	de hoofdzin: inversie			
	PV	subject	...	
	PV	subject	...	
	PV	subject	...	

Type D een zin bij een substantief			
D1 Zin bij een de-woord: verbum/verba achteraan			
<i>Ali zoekt een vriend</i>	<i>die</i>	<i>goed Nederlands</i>	<i>spreekt.</i>
<i>Ali is de man</i>	<i>die</i>	<i>Nederlands</i>	<i>wil leren.</i>
<i>Ali heeft een vriend</i>	<i>die</i>	<i>al 3 jaar Nederlands</i>	<i>heeft gestudeerd.</i>
	die	...	PV
			PV + infinitief
			PV + participium
D2 Zin bij een het-woord: verbum/verba achteraan			
<i>Ali zoekt een meisje</i>	<i>dat</i>	<i>goed Nederlands</i>	<i>spreekt.</i>
<i>Ali zoekt een meisje</i>	<i>dat</i>	<i>met hem Nederlands</i>	<i>wil spreken.</i>
<i>Ali zoekt een meisje</i>	<i>dat</i>	<i>al 3 jaar Nederlands</i>	<i>heeft gestudeerd.</i>
	dat	...	PV
			PV + infinitief
			PV + participium

